

Tartaret, Pierre. Tractatus de intensione rarefactione & condensatione formarum utilis ad totam phisicam intelligendam : extractus a Gregorio de Herimino & aliis doctoribus. 1995.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.

*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

Cliquez [ici](#) pour accéder aux tarifs et à la licence

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment possible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

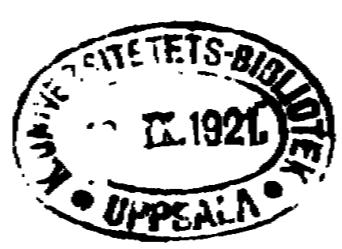
Parr, Andreas Bocardi 1495)

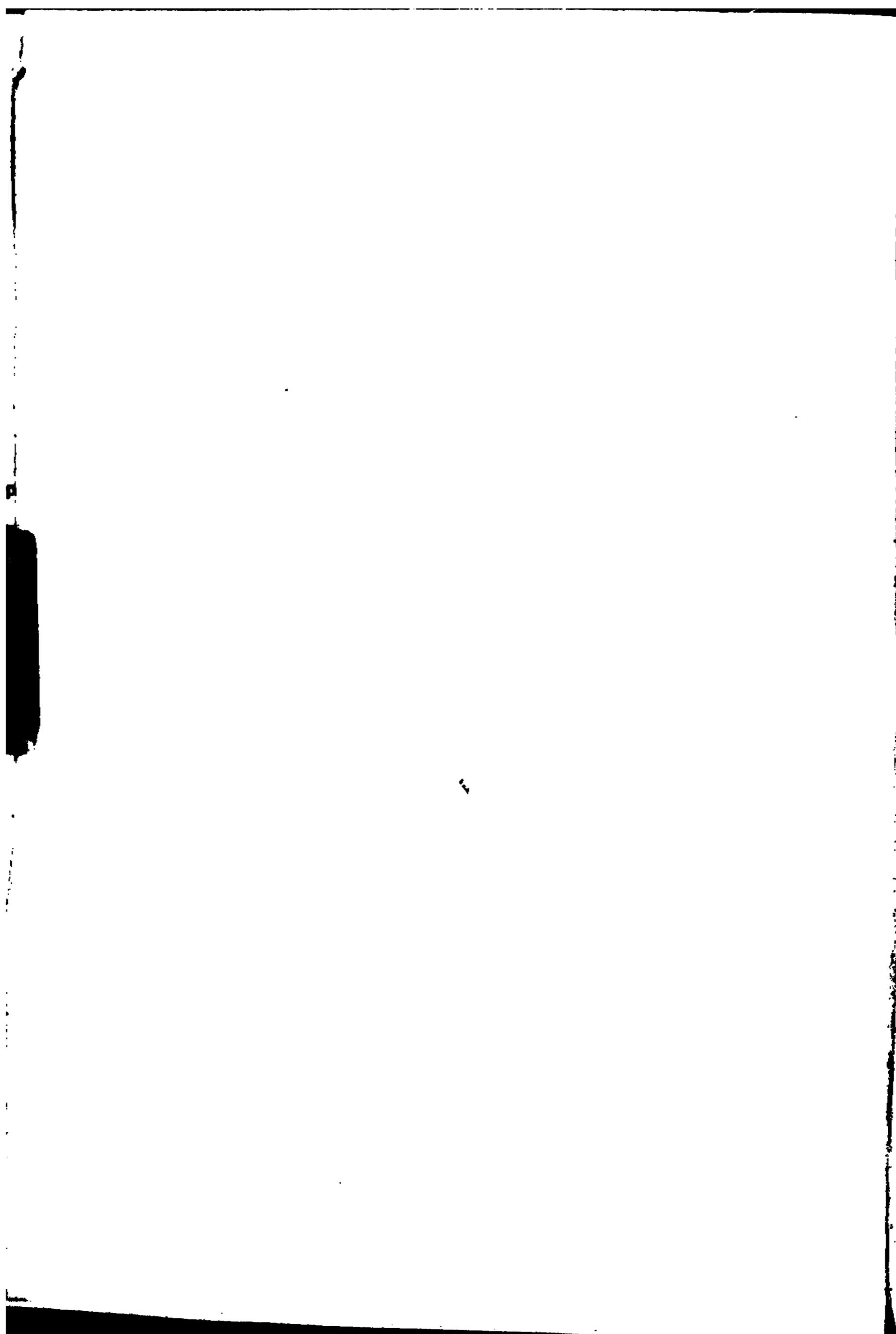
and Henricus. Prostör

Til Uppsala bibliotek
Johannes

Uppsala Universitets Bibliotek.

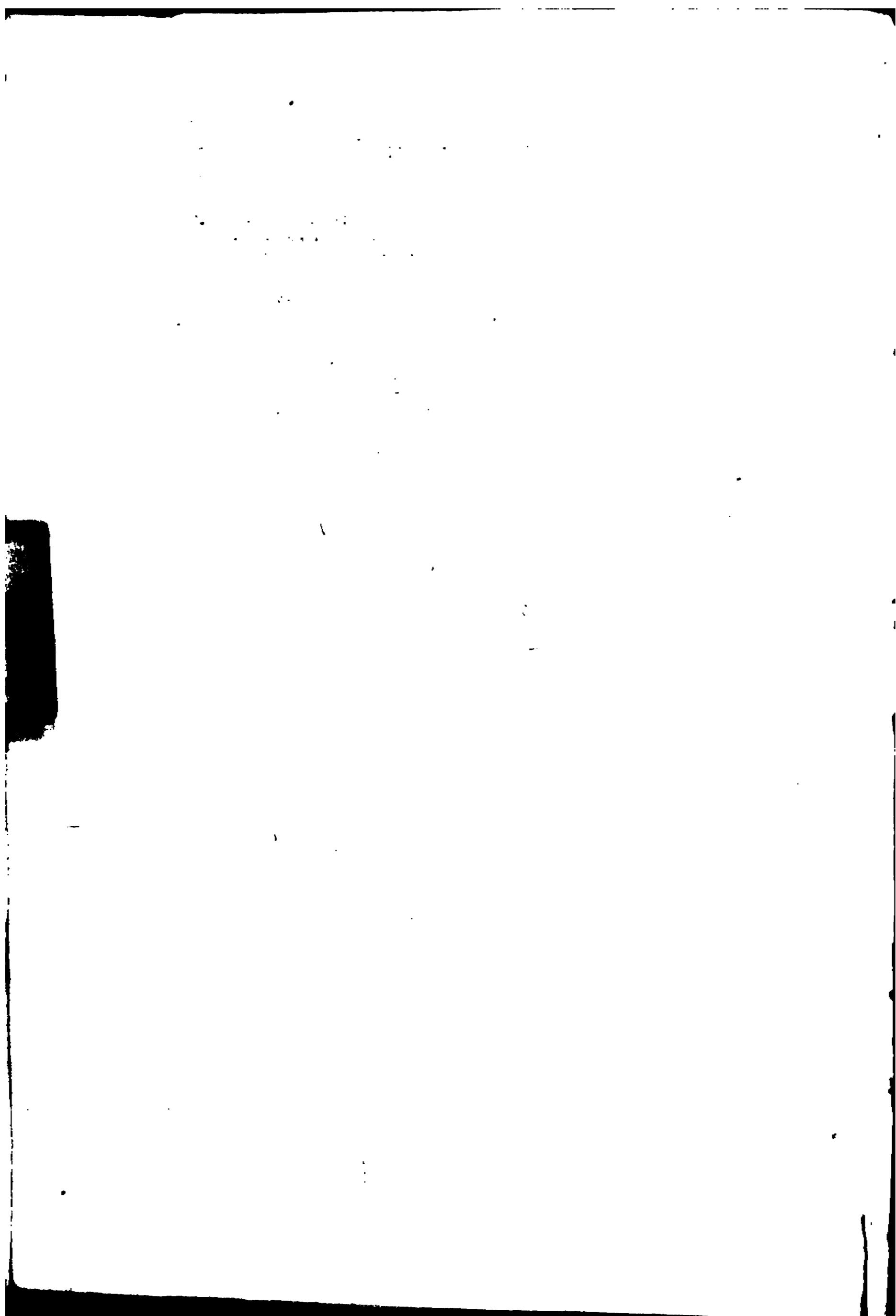
356:197.

Tractatus de intensione rarefactione et con
densatione formaꝝ utilis ad totā phisicā intelli
gendā extractus a gregorio de berimino et aliis
doctoribus per magistrum Petrum tateret

Sequitur parvus tractatus de intensione seu augmentacione formarum vultus ad totas phisicas intelligentias. Pro cuius declaratione ponuntur aliquae distinctiones.

Prima distinctio

¶ Tripliciter potest esse augmentatio in formis scilicet pure extensiva sicut est in formis substantiis ut in forma materiali quod sive cessante et continuo acquiri et augeri potest secundum extensionem non secundum intensiōē: quod nulla talis habet gradus. Quodammodo est pure intensiva sicut in forma spiritus liberi quam in intellectu recipitur. Quodammodo est intensiva et extensiva: ut in formis accidentibus et corporalibus sicut caliditas et frigiditas. Et adverte pro regla quod forma que habet intensiōē et extensionē sic se habet et quod si est extenso etiam sit intensio et econtra et hoc naturaliter loquendo.

Secunda distinctio

¶ Triplices sunt forme. quedam sunt quod tota simul acquiruntur: et non pars post partem: ut patet de qualitatibus quocunq; anima rationali acquiruntur. Et alia sunt forma que dividuntur secundum se et quodlibet pars sui est acquisibilis sicut est caliditas. Et istius sunt quodlibet pars acquisita est pars acquisita. Huius est quod partim individualiter acquiruntur: et secundum alias partes dividuntur sicut quod nulla est pars simul tota acquiratur. Sed potest dari exemplum de aliquo lumine. ut ponatur casus quod in instanti creetur unus corpus luminosum in aere dispositum: quo facto in instanti illuminabile aliquam partem aeris. volvitur et successivè mouetur illud corpus luminosum ad alijs partem aeris. Rotti est quod successivè pducet lumen: quod hunc cum precedenti quod fuit in instanti acquisitum: facit unum totum lumen quod partim in instanti acquiretur et partim successivè. Et proportionabiliter possunt dici quod aliqua forma tripliciter posset consisti: scilicet in in-

stanti successive et partim in instanti et partim successivè.

Tertia distinctio

¶ Quadrupliciter committuntur distinguuntur instantes in istis formis: scilicet primi instantes esse rei. primi instantes non esse rei. ultimi instantes esse rei. ultimi instantes non esse rei.

Quarta distinctio

¶ Aliquid dicitur habere primi instantis sui duplicitatem. uno modo quod ipsum est in altero quo instanti: et in illud instantes nec ipsum nec aliquid eius pertinet. Altero modo quod ipsum est in aliquo instanti et inmediate post non erit: licet aliquid eius erit. ut caliditas quod successivè deperdit. per cuiusmodum declaratio posset aliquid propositum esse. Prima. oīs forma impinguiter secundum se tota acquisita habet vel habuit primi instantis sicut esse ante quod nec ipsum nec aliquid eius pertinet quod de quibus tali forma verum est dicere quod ipsa in instanti est et quod ipsa nec aliquid est in illud instantes pertinet. Secunda propositio. oīs forma pertinere acquisita habet primi instantis vel habuit sicut esse an quod aliquid eius et cuiuslibet quod est eius aliquid fuit. quod quelibet talis continua acqueretur in aliquo tempore primo ergo in instanti terminante illud tempus ipsum ipsum fuit primo complete acquisita. Si quod aliquid est et cuiuslibet quod est ei preuenit pars: quod alias aliquid est secundum secundum acquisitum fuisse simul primo instanti terminante illud tempus quod non fuisse secundum se tota pertinere acquisita. Tertia propositio oīs forma secundum se tota simul pertinere habet primi instantis sicut non esse ante quod quodlibet eius pertinet et nichil est erit post illud instantes quod a quilibet talis subiectu aliquo modo individualiter transmutetur. ergo aliquo modo ipsum primo tota non est. Unde regula est quod.

aliopid ab aliquo individualiter transmutatur tunc simulab eo transmutatu ē. Unde quod subiectum sic est transmutatum a forma est forma nō est si individualiter nō p̄mō sc̄d̄ vna partē et post h̄m̄ illam p̄t̄. ¶ Quarta p̄p̄. ois forma sedm se tota pribiliter perdīta b̄z p̄mō instans fuit non esse an qd̄ quodl̄ et? et cuiusq; qd̄ fuit aliquid eius p̄ fuit. ¶ Quinta p̄positio nulla forma induit pribiliter perdīta b̄z aut habuit ultimū instantē et r̄cl̄ in quo aliquid eius fuit qd̄ ois talis haberet p̄mō instantē nō esse an qd̄ quodl̄ eius fuit post qd̄ nihil eius erit ergo si habeat illud ultimū instantē sequit qd̄ illa duo instantiae erit in me dīta. si p̄mō nō esse ultimū instantē. ¶ Sexta p̄positio: nulla forma sc̄d̄ se tota pribiliter perdīta habuit ultimū instantē fuit in quo aliquid eius fuit post qd̄ nihil eius fuit. qd̄ quilibz talis habuit p̄mō instantē in quo nihil eius fuit. Septima p̄positio et ultima principaliter. ois forma sc̄d̄ se tota pribiliter perdīta habuit ultimū instantē in qd̄ ipa fuit: et post qd̄ nō qd̄ et? fuit.

¶ Sequitur aliquid regule de int̄cio et remissione aliquis formie.

Utrū alicuius int̄cio
nō vel alicuius formie que continet et successione acquiretur sit dare p̄mō int̄sum: et alicuius remissionis sit dare p̄mō remissū. Pro cuius solutione supponitur qd̄ p̄mō int̄sum est instantē in quo verū est dicere. hec forma est nō p̄mō int̄sa in subiecto. Et p̄mō remissū est illud instantē in quo verū est dicere. hec forma est nō p̄mō remissa in subiecto: et sc̄d̄ hoc ponuntur aliquid p̄positiones. ¶ Primum: si omne mutari est mutari: et ante omne mutari est moueri: et si omne moueri est mouertur: si omne int̄sum est int̄sum hoc in forma que continet et successione acquiritur. Si dices quomō in-

telligis qd̄ ab omne mutatum est mutari: et si omne mutari est moueri. Hec p̄deo qd̄ sic debe intelligi. anic quodl̄ instantē in quo verū dicitur: hoc est mutari / verū fuit dicere: hoc mouetur. Et similiter verū fuit dicere: hoc est mutari. ¶ Et ponit regula. in subiecto qd̄ mouetur nō est dare p̄mō instantē in quo subiectum qd̄ sic mouet sit mutari vel mouetur. Et si dare p̄mō instantē in quo nec mouetur nec est mutari sicut instantē in quo incipit moueri. ¶ Sc̄da regula. nō in qualibet remissione est dare p̄mō int̄sum: ut pat̄ qd̄ aliqua forma successione acquiritur in subiecto: in tali autem int̄ensione impossibile est dare p̄mō int̄sum. ¶ Tertia regula. nō in qualibet remissione est dare p̄mō remissū: ut pat̄ qd̄ in forma que successione deprenditur ut remittitur. ¶ Quarta regula. in aliqua int̄ensione est dare p̄mō int̄sum esse vi s̄ esset aliquid subiectū in quo esset aliqua forma: et deus in instanti causa reū gradū / immediate post partiblitter acgratutis illa forma haberet p̄mō int̄sum in illo instanti. ¶ Quinta regula. in aliq̄ remissione est dare p̄mō remissū esse: vi s̄ esset aliquid subiectū in quo esset aliqua forma: et deus in instanti corruptat vna partē illius formae et immediate post in ipse partiblitter corruptus in illo instanti esset dabile p̄mō remissū.

Circa predictas regu-
les et questiones mouet parvū dubiū virū deus possit facere aliquā rē solū durare per instantē. Et arguit qd̄ nō qd̄ illa res destrueret in seipso: vel in instanti non videtur in instanti: qd̄ vel in illo instanti in quo ipsa est: qd̄ nō videtur: qd̄ tbc simul esset et nō esset. patet qd̄ in illo instanti esset destructus: qd̄ qd̄ aliquid impariblitter vel totū simul destruktus: sic p̄mō destrucitū est. nec in instanti sequenti: qd̄ vel esset in instanti

immediato qd nō est dicit dñi qd duo in
stantia nō sunt sibi mutuē propria vel
immediata. Nec immediato qd tūc plus
durari p̄t per instantia. Nec in tpc quia
nullū est tēpus in quo possit esse verū
qd illa res sit p̄mo destruēta. qd p̄mo so-
lutione huius argumētū quod videt ten-
gere gregorius ponit talis regula.
Hoc que solū durat per instantia habet
p̄mū instantia sit esse evictum instantia
sit esse pro destinit & sic bene cōceditur
qd in illo instanti in quo cū destinit esse
sed nō sequitur ergo simul est & nō est
qd adhuc ipsa ē & immediate post illud nō
erit vñ ultimū instanti et rei cū instantia
in quo verū est dicere hoc est & immedia-
te post hoc nō erit. Sed dubium est verū
debeat cōcedi qd in illo instanti destruēt.
Respondeatur qd tenendo ista regula;
illud qd imp̄tibilitatis & scdm se totū
simul destruitur qd destruētur p̄mo
destruēt est nō cōceditur qd in illo in-
stanti destruēt. Sed si quis vellet ne-
gare ista regula et vellet dicere qd pa-
pōlio de destruēt exponit sicut illa
dc dñmis & diceret qd destruēt in illo
instanti sed tūc nō est destruēt qd erit
destruēt quando nō erit. Et illud forte
nō est inconveniens cōcedere magis &
cōcedere qd aliqd sit destruēt de quo
nunq̄ sit verū dicere qd destruēt. Sed
tenendo primū modū qui videtur esse
gregorii diceretur qd hec propositio a
destruēt. totū simul potest capi in sensu
pp̄to vel in sensu improprio: in sensu
pp̄to nāq̄ p̄cedit qd a destruēt: qd
vel destruēretur om̄ibiliter vel tradi
missibiliter. nō om̄ibiliter ut notū est.
nec om̄missibiliter qd qd om̄missibiliter
destruēt tbc p̄mo destruēt ē & nō fuit
destruēt & tbc p̄mo nō est et immeditate
p̄us fuit. Sed de isti nāq̄ est verū di-
cere qd p̄mo fuit destruēt nec in una
ti nec in tpc. Illud p̄t capi in sensu
improprio & tunc sensus est a erit totū
destruēt & sic p̄cedit. Concedo etiā qd

erit destruēt in instanti in nullo tēpus
nō erit p̄mo destruēt et sic cōceditur
qd erit destruēt in instanti mediano tem-
po in infinito qd in tpc sequentia
in quo non erit, erit destruēt. Etiam nō
concedere qd aliquid est destruēt de
quo nunq̄ fuit verū dicere qd destruēt
Et per hoc potest solū argumētū
de transmutatio subiectū quod p̄t
sic formari. Si esset aliqua forma que
solū duraret per instantias sequentias qd
aliquid subiectū posset ab ea trāmu-
tari sed hoc est falsum sapientis vel
transmutaretur in illo instanti quod
dicitur ultimū instantia rei vel in alio.
nō p̄mo qd tūc sequeretur qd tbc est p̄t
mo transmutatio. qd transmutat totū
simul. vel in gradib⁹ tūc p̄mo trans-
mutatū est sed hoc est falsus qd tbc nō
cōtr̄p̄ dicit arist. vi. p̄blicoꝝ qd oē qd
transmutatū est qd p̄mo transmutatū
est in eo a quo transmutatū est id
est sub nō esse: qd transmutatio sic de
esse ad nō est. nec in instanti mediano qd
tūc qd tēpus medius est sub forma qd ē
falsus. Solusq; sicut p̄mo argumētū ca-
pido in sensu pp̄to vel in sensu ipso-
p̄to. Et similiter possit solū argumētū
de q̄tottus & rolo qd deus p̄ducet vñ
angelū in instanti cui in illo instanti
der cognitio nō sufficiens ad merēdū
& p̄cipiat. sibi qd q̄tottus poterit post
illud instantia diligat deū & meretur.
Tunc vel meretur in instanti vel in
tēpore. Nō in instanti qd vel in instanti
mediano vel immedio, sed multib⁹loꝝ
est dicendū. Non in tempore quia illa
dilectio tota simul productus ergo in
instanti. Etiam ante illud tēpus esset
alia & alia pars procedens sic qd nullū
est particula illius temporis quae nō
p̄cedat aliqua. Respondeatur qd illa
dilectio esset simul tota producta & tē-
pore in nullo instanti erit p̄mo tota p̄ducta
& erit producta in tēpore & nullū tēpus
erit post & ante qd sit producta. Et per

boc solutur argumento de dico quia
sequeret qd' de' nescire dico illa
res ponere in esse puta illa dilectio
dico qd' scire quando posse esset in esse
et esset posse qd' esse in instanti: tñ in
nullo instanti esset primo posse in esse.
Etia in nullo instanti ponere primo in
esse seu producere. qd' success; pmo produ
cer: qd' qd' impossibiliter et secundum se to
tum producere hoc primo est productum.
Dico vltim' qd' erit aliqua res produc
ta post a instanti qd' deus nescire ita ci
to esse post a quin sciat eam cito esse
post a. et pro exemplo capio aliquam
rem quam scit immediate secundum
se totum productam post a illa res no
nō erit ita dico post a quin erit cito post a
et per hoc solutur argumentum qd'
potest formari. Si hoc esset verum se
queretur qd' deus nescire quando illa
res ponetur in esse et a simul: quia
deus nescit illam rem primo esse in in
stanti immediato autem nullum est ta
le. nec medietate quia tunc non fieret
quacitius. vel immediate ergo in tem
pore primo scire illam rem esse. Quia
ergo in qualibet particula illius tem
poris vere ponetur illa res tota in esse
et deus nō videret aliquam particulam
temporis quin ante eam videret par
te illa. sine ista sequitur qd' deus primo
videret dico illa res ponetur in esse.

¶ Sequitur de immediate.

**Utrum deus possit fa
cere duos angelos unum immediate**
post alium. Ervidetur qd' non quia sic
sequeretur qd' duo instantia essent ad
temporem immediatas quia quilibet in
instanti producatur quia quilibet et
impossibiliter et secundum se totum
producere. Sequitur etiam qd' aliquas
rei permanentis esset dare ultimum
instantisui non esset quia in illo instanti

il in quo primus producet verum est
dicere de illo iste angelus non est et un
mediare post hoc erit. Sequeretur etiam
qd' aliquas rei permanentis non esset
dare ultimum instantisui esse. patet qd'
illius secundus angelus qd' si haberet pes
mū instantisui esse sequeretur qd' ha
beret instantia in quo verum est dicere
hec res nūc est et immedie ante hoc
nūc eius fuit. Et sic oportet dicere
qd' no' esset immedie producta vel ip
duo instantia et id invenit in medietate
¶ pmo solutione est aduertendum qd'
immediate potest capi dupliciter. Uno
modo pure negative et ibi significat
qd' secundum est factum post primū et nullum
et nullum medium erit ante qd' sic post
eum factus. ut ille angelus est imme
diata factus post a sic exponit iste an
gelus est factus post primū et nullum
medium est ante qd' secundus angelus
est post eum factus. Et sic conceditur
qd' deus potest facere unum angelum
immediate post alium. Uno modo ce
pitur infinite et ibi significat qd' in alt
qua mensura individualiter immediate
instanti erit factus secundus angelus
et sic no' conceditur qd' deus possit face
re unum angelum immediate post aliis
¶ Et ad rationes dicuntur qd' pma satis
solutur. no' enim sequitur hoc individualiter
et totu' simul et imparabiliter
producitur ergo in instanti. Huc vlti
me possunt cōcedi et non est inconveni
ens per potentiam diuinam. Dicant
ramē aliqui qd' secundus angelus habe
bit pma instantis non in seipso sed
in euo. Sed quereret aliquis verū ista
posset cōcedi immediate post hoc instantis
erit tempus et videtur qd' qd' nullū
tempus erit immediate post hoc instantis
quia quodcumq; detur adhuc aliud pre
cedit pma eius pars qd' si quilibet
parte seipso erat aliqua pars. Bñdet
breviter qd' prius acceptiores de ly im
mediate dico qd' immediate adhuc co

gitur pure affirmativa & nūc id est qd
si omnia instantia illius temporis sequē-
tis & facit terminū sequētē supponere
tempus ita sicut ipse tempus & eternitatis
Et idco ē magna differētia inter illas
duas propositiones immedicare post
hoc instantia erit tempus & tempus inme-
diatus est post hoc instantia quis prima
est vera & est sensus ante omnia instan-
tia temporis sequentis erit tempus.
¶ Sed dubium est adhuc de ipse immedia-
tum posse quis querere verū primo
instantia sit tempus immediatum. Et
videtur qd nō quia omne tempus est
divisibile & eius pars est per se eo & per
consequens intans ergo nullus tempus
est immediatum instanti. Respondeat
ponendo tales divisiones. Aliquid tempus
est immediatum instanti potest intelligi du-
pliciter. Non modo sic qd inter ipsam & instantiam
nullus sit medius neq; qd sit pars ei⁹ ne-
q; aliquid aliud. & sic nullum tempus
dicit esse immediatum instanti. Aliomodo
tempus dicit esse immediatum instanti
quod terminatur instanti nec aliquid
mediat quin sit pars eius & ita modo
potest dici tempus esse immediatum instanti.
¶ Et adhuc pro majori declaratio-
ne immediato ponunt aliquae propositiones
Aliqua universalis semper erit vera
si tempus formetur cuius immedicari post
instantia infinita eius singulares erit fal-
se. Probat de ista universalitate in quolibet
instantia futuro de' erit quoniam ceteris for-
mabitur tempus erit vera & tamē imme-
diatus post istud instantia infinita eius sin-
gulares erit falsus qd infinita instantia
que nunc sunt futura immedicari erit
falsa ita. Ex quo sequit qd in aliquo
instanti infinita singulares incipiunt
esse falsa qd immedicari post istud instantia
erit vera. ut patet de singularibus illius
universalis. Ex quo sequitur qd latenter
per aliqua singulare universalis pree-
dicta esse falsa qd nō incipit esse vera
nec definit esse veram nec quoniam data

instantie prius incipiens esse falsa qd illa
& instantie prius definita esse vere qd illa
Si similiter aliquis videtur est impossibili-
tate cuius immedicari post hoc instantia
instante singulares erit vere. p; de ista
in nullo instantia futuro de' erit que
est impossibilitate suppositio qd instantia
futura erunt tamen immedicari post illud
instantia infinita singulares erit vere. ut
patet intuitu. Et p; majori declaratio-
ne notandum est qd illae propositiones de' inme-
diatus sic possunt exponi ut illae. Simili-
tate post hoc instantia infinita singulares
erit vere. sic post hoc instantia infinita
singulares erit vere: tamen erit instantia
post hoc instantia quin inter illud & hoc
instantia infinita singulares erit vere.
& sic p; qualiter tales possunt dici videntur
¶ Sed ut aliqua qd prius dicta habet finis
nobis magis manifesta est p;tra aliqua
Ex primo volo probare qd nulla forma
continua intendatur: quia si quocunque
qd aliqua forma esset forma infinita:
consequens est falsus igit. sequitur p;
dat: t; volo qd sit tempus unus hoc cui⁹
instantia instantia sit a et terminans sit
b tunc arguit sic in infinita minor pars
albedinis qd hec tota albedo acquisita in
b fuit post a ergo hec albedo acquisita i
b est infinita. probatur p;na qd quelibet
pars albedinis acquisita post a est alcu-
ta magnitudine infinita & in infinita
tamen aliqua est minor igit illa est infinita
probatur a hinc qd plus qd in duplo ali-
qua pars albedinis acquisita post a est
minor qd tota albedo: igitur negatur
sequitur. Dicendum qd bene sequitur in
instantia aliqua pars albedinis acquisita
post a est minor ergo hec tota est in instantia
tamen maior. Et si dicatur contra; bene
sequitur ista albedo est in instantiam
major qd illa pars ergo tota est infinita
Dico qd si illa capiatur relativa qd est
vera et supponit confusus tamen non valit
dicitur. Si capiatur demonstratio bene sequitur
sed sicut p;na est falsus ita antecedens

B us

¶ Consequenter arguitur videlicet per
bore q̄ omnia forma perhibetur per-
dere habeat vel habebit videtur in multis
fut̄ esse. Et arguitur sic. Forma partib⁹
interperdibili habeat vel habebit videtur
in multis postmodum non quodlibet eius
fuit: aliquid tamen eius fuit. hoc est
cum impossibile per unam conclusio-
nem superius posita. Arguitur sic.
aliqua pars illius forme post illud in-
stante non fuit: aliqua fuit: tunc capi-
tum illud pars que post illud instantem non
fuit: hanc illud pars in instanti a fuit et
postea non fuit ergo habebit videtur
instante huius esse. Respondetur q̄ ali-
quae entitas illius forme erit post a et
aliqua non erit post a sicut illa forma
non erit. Dico tamen q̄ nulla entitas
illius forme est in instanti a cuius nu-
trit post a uno certius entitatis
spissis forme in a existens erit aliquid
post a. Dico vicius q̄ impossibile
est precise sumere entitatem illius for-
me que inmediate non erit post a.
Et aliter impossibile est sumere totam en-
titatem forme a q̄ habeat erit inmediate p̄
hoc instantia. q̄ impossibile est significare
maxima parte illius forme a que erit
post illud instantem quia nulla erit talis.
¶ Sc̄o arguit sic ad id: et volo qd̄ si:
aliquod corpus putes. et volo q̄ mul-
tiplicet suā sp̄cū vīcū ad speculum ī me-
ma dīstātia ī quā pōt̄ ītra q̄ causet
suis imaginē ī speculo et ponat q̄ ī in-
stanti incipiat elongari continue a spe-
culatore sequit̄ q̄ ī illo instante illatim
go est q̄ post nō erit cū nō possit ī ma-
lor dīstātia cauſare. ¶ Redetur q̄ illud
arguitur h̄y debilitate p̄mo de imagine
cū multa neḡt̄ tales imagines et dicte
q̄ sunt vere rea. Dico vicius q̄ nō ē
dere maxima dīstātia ī qd̄ aliquod
agere pōt̄ ageret̄ bene minima ī
qd̄ nō pōt̄ q̄ ī maior quam dīstātia
ī qd̄ pōt̄. Ex quo sequit̄ q̄ nō ē de-
bile aliquod dīstātia ī qd̄ agere possit

qui ī maiorē pōt̄ sit. Et nō habebat
videtur instantia ī magis īfer sed bene p̄l
mī instantia ī eis qd̄ ī instantia ī quo
p̄mo quenam ad minimam dīstātia ī qd̄
nō possit. Tū volo qd̄ aliquod vī-
bile ī maxima dīstātia ī quo possit
videtur. volo vicius q̄ incipiat elonga-
tione cōtinuae ab oculo. nō ē q̄ vībile
ī instantia ī quā vībile incipiat elongari
est ī īmediate post hoc nō erit ergo
habebit videtur instantia ī eis. Redetur
q̄ aliquod p̄positiones. Et p̄mo ponit
vīa dīstātia et quadrupliciter potest
imagine īstantia ī quo agere agit et
pōt̄ pat̄ sc̄i maximā ī quo pōt̄
maxima ī quo nō pōt̄/minima ī quo
potest/minima ī quo nō pōt̄. ¶ Tunc
ponunt̄ aliquod p̄positiones. Idem
x̄tus agere finit̄ qd̄ agit ī aliquod di-
stātia et pōt̄ agere ī minorē nō termina-
tur ad maximā ī qd̄ pōt̄ ut x̄tus por-
terius fortes nō terminant̄ ad maximā
pōt̄ qd̄ fortes pōt̄ potest. Et ista
sic exponit̄ fortes potest maximā pōt̄
dīstātia et nō pōt̄ met̄ potest illa sc̄e et
falsa q̄ x̄tus potest fortes excedat
x̄tū ī restituā pēli seu pōderis et nō
ī īndivīdūlī ligat̄. Similiter dicat̄ de
vībili q̄ nō est dāda maxima dīstātia
ī quā vībile pōt̄ videri. Et ista sic ex-
ponit̄: vībile videri ī maxima dīstātia.
i.e. videri ī magna dīstātia: et nō pōt̄
videri ī maiorē et illa sc̄e est falsa et p̄
hoc soluit̄ argumentū. Et nō adūctē
dī q̄ pro vībili ponit̄ talis p̄positio.
Vībilitas est maxima dīstātia ī quā
vībile pōt̄ videri et hoc quando vībile
recedit ab oculo. Hēc est etiam mini-
ma ī quā nō pōt̄ accedendo ad oculū.
Sed nō est dāda maxima ī quo pōt̄
nec minima ī qd̄ pōt̄. ¶ Sc̄o p̄positio
nō est dāda maxima dīstātia ī quo
agere pōt̄ agere et hoc loquendo de agere
p̄momodo. Et ista sic exponit̄. fortes
nō videri per magnā dīstātia et pōt̄ vī-
dere q̄ maiorē. vel fortes nō pōt̄ pot-

zare hoc probamus et potest postare maius
¶ Tertia propositione. non est dabile minima distans in qua agens potest agere que sic exponit: ista virtus potest in illa distans et non potest in minori. ¶ Quarta propositione. virtus actus terminat ad minimum in quo non potest et id sic exponit non potest in hoc et potest in qualibet minus. Et similiter dicatur de potentia passiva remissiva sed non de potentia pure passiva quia illa non videtur terminari. Et per hoc potest solvi argumentum. ¶ Sed restat parvus dubium virum aliquod lucidum possit in quodlibet medium dispositum qualibet gradum circa gradum summum causare. Respondetur breuiter quod non: quia captatur illud lumen et captatur lumen quod est in summo vel ergo illud quod est in summo excedit aliud vel non. Si excedat vel ergo excedit excessu diuisibili vel indiuisibili. Si diuisibili ergo sequitur quod potius produci lumen intensius circa sumum si excedat in excessu indiuisibili. Cetera nullum est talis nec talis est excedere et hoc capiendo prius propositionem in sensu opposito. Nam ista est vera qualitas gradus circa summum corpus lucidum potest producere in hoc medium. Sed ista est falsa possibile est qualibet gradum circa summum producere in hoc medium. ¶ Probabatur quod sic dabile minimum in remissione quod non sequeretur quod forma possit remittere in infinitum sed hoc est falsum propter consequentia quod tantumque remittatur adhuc erit aliquid remittendum. ¶ Redetur per alias propositiones. Nam forma potest simpliciter remittere in infinitum. perpetuo et eternabiliter et hec propositione probatur. Nam deus potest destruere medietatem latitudinis intense aliquas formas in una hora: et in alia hora medietatem medietatis et iterum in alia hora medietatem medietatis: sic in infinitum. ¶ Secunda propria forma non potest in infinitum remittere agens naturale quia propositione sic

probatur: si agens naturale remitteret formam in aliqua parte temporis remitteret aliquid partem illius formae et in aquiliter tempore remittere totam vel maxime sic et illa remissio terminatur. ¶ Tercia propositione remissione formae nichil est deueniendum ad remissum neque ad modum visibilis. Ex quo sequitur quod post qualibet remissam est remissio et post quodlibet in istis in quo est forma remissa est adducere remissior. Ex quo sequitur quod in correlative et non est dare instans in quo sit remissum sed ex isto non sequitur quod remissio sit in instans. Leternaliter. Secundo finitum puta in illo instanti in quo primo nichil formae erit. Et similiter dicatur de motu locali et de spacio puta quod non est dare minimum spaci extensum. ¶ Tertie arguitur sic dabile est aliqua albedo in aliquo genere subjecti sive quod non potest esse in minori genere subjecti et aliquis forma inextensibilis vel remissibilis erit dare minimum. Proximo solutio est aduertendu quod minimum alicuius formae potest capi duplum. unumque sic est parvus quod in tali forma est inextensum non potest esse minimum: et sic non est dare minimum alicuius formae inextensibilis vel remissibilis. Aliumque quod sic est parvus quod minimum coherens et divisi non potest existere et de isto est controverterea. Dicit enim gregorius quod sic dabile est minimum. videtur tamen scotus in scoto dicere oppositum. dicit enim quod in actu sit dare minimum non tam existere et per hoc solvit argumentum. Et per matrimonii declarationem aliquorum supradictorum ponit una regula quod quod est motus ab una forma contraria in unam formam alteram et illa partibiliter corripatur et alia partibiliter generetur sic enim dare minimum in istis formis potest in quo enim verum dicitur hec forma tota non est et post hoc tota non est et illud in multis casis minimum in istis non est forma generante putatur in quo nichil eius est et post quod in mediare aliquid eius est. Sed dubium est virum in tali motu sit in multis genere media videtur dicere

utilestis qd nō pote fieri trāfī de cō
stantia p̄terit nō trāscido p̄ media
p̄sūdet ad illud qd v̄ intelligi in motu
locati e doc naturæ in. Et adiit qd qd
aliquā mouet locatice de extremo i ex
tremū capite naturæ trāfī oīa me
dia r̄mū cū darc p̄mūl minimū me
dia h̄cū l̄cū trāfī omnia media spe
ciationē nullum est p̄mū vel mini
mū sp̄cificationē est darc illas tu qd p̄ mo
mentū ad aliquā mēdū. Et dubiū est
v̄rū in aliquā tpe aliquā forma cōtinue
acq̄retur donec ad instans e in illo in
inter p̄dūce dēus v̄nū gradū. v̄rū illa
forma dēbet dīcī ḡbūlūt acq̄retur v̄l
im̄p̄tiblū. v̄l v̄rū habebat p̄mū instans
sui esse vel nō. Rāderur boculter qd de
illa v̄rū est dīcī qd p̄mū pertubulter
acq̄retur i partim im̄p̄tiblū. et s̄m
hoc d̄s alsp̄ci quale instans d̄s fibi dari.
P̄dūtē dīcī qd illa tota forma b̄z p̄mū
instans sui et ante quā illa tota nō fuit
sed nō dēbet dīcī ante quā aliquid clus
i culūlūt quod est aliquid clus p̄fū
erit qd illa est falsa. Nam illi gradus
qui in instanti p̄ductur nō paus fuit
neq; aliquid cīne. qd Arguitur sic volē
do p̄barc qd aliqua forma p̄manēs ha
beat v̄ltimum instans sui esset et ca
p̄o v̄num v̄siblē tricubitum et volo
qd illud opponatur oculo sic videlicet
qd vna per evocetur a. et alia b. et alia
c. volo v̄terius qd solum a. et b. oppo
nentur oculo et non c. notum est qd a.
alteri parti oculi opponitur qd b. ergo
in illa parte oculi causabili visionem
quā b. tunc volo qd illud tricubitū mo
veatur ad dextram partem. Tunc sic
vel a. post illud instanti in quo incipit
moueri videtur vel non. Si non ba
deo intentum qd eius videtur v̄ltimu
instanti. Si videtur vel ergo videtur
per v̄sionem qua videt b vel per aliū
non per illūm qua videtur b. quia vi
sio v̄ntus rei non est v̄sio alterius rei
mer per se; quia matane est per

Iuueniet v̄sionem sed hoc est falso;
quia nō plus opponitur illi parti oculi
in quo erit v̄sionem est ibi linea v̄ya
in crânius opozit ergo dicere qd illa vi
sio transmutatur de subiecto in subje
ctum. qd v̄sionē solutionē ponuntur ali
que propositiones. P̄deince. v̄sio est
forma extensibilis que recipitur in po
tentia sensitivū que est extensibilitate.
qd Secunda propoſitio. quilibet para
rei v̄le causat suam v̄sionem in po
tentia sensitivū quidcm vna pars
in una parte et alia pars in alia par
te; sed quilibet v̄sio culūlūt par
tis rei v̄le recipitur in tota potentia
sensitivū. qd Et quo sequitur qd vna
v̄sio in eodem non est magis extensa
qd alia/lucet vna sit extensioꝝ quā alia.
qd Tertia propoſitio. scilicet recipit
infinite partes secundum extensioꝝ;
sic ipsius v̄sionis sunt infinite partes
eiusdem proportionis secundum tru
tensionem i cōquales secundum exten
sionem: quia quilibet pars propoſitio
nabilis v̄sibilis causat v̄sionem in to
to oculo ita qd v̄sio malorum partis v̄s
ibilis erit perfectior. Ex quo sequitur
solūtio argūmenti qd tales v̄siones por
sunt successiue remittit. et ideo quādo
a. remouetur ab oculo eius v̄sio suc
cessiue deperditur ita qd postea nō ita
p̄fecte videtur. qd Sed restat vna par
te difficultas. v̄rū forma que remittit
successiue sit intensior in quocūq;
instanti qd erit post in quocūq; in
stanti. Quod potest declarari per
practicam. qd Et arguitur qd non
quia v̄l est per aliquā gradum pre
cisē quem habet in illo instanti vel
per nichil sed nullum illorum est di
cendum igitur. qd Respondetur qd alt
ius propositiones. qd P̄deince. forma
que remittit est semper intensior in
quilibet instanti qd erit post illud in
stanti. qd Secunda propoſitio. forma
illa non est sic intensior in infinitū.

Certis propositione, per nullum gradum precise est intensior & erit immobile post hoc instantem patet quia signatur illud per quod precise est intensior & sit a tunc post instantem non & erit per eis perditum ergo non & erit remissum. Item in tempore immediato post illud instantem nichil est illius perditum ergo erit ita intensa et illud potest decrari per simile. Sit enim aliquid corporis cubitale super spaciū sibi equale quod sit a. et incipiat moueri versus altiorē partē spaciū que sit b. et sit distantia inter a. et b. duorum cubitōrum hoc posito in hoc instanti in quo hoc corpus habet ultimum quietum esse et incipit moueri continuo versus b corpus motum habet totum spaciū a. et immediato post hoc instantem non habebit hoc totum spaciū a. habet tamen aliquid spaciū a. ergo aliquid de spacio quod non habuit post hoc instantem habet etiam aliquid de spacio a quod habuit. Et dico quod nichil a habet nunc de spacio a. cutus nichil habebit post hoc instantem: nec potest sumi quod precise habuit quod post immobile non habebit: nec tale deus nouit. Et similiter dicatur esse forma que continua remittitur videlicet quod in instanti est intensior: et immobile post habebit aliquid quod habuit in instanti et aliquid non perditum quod precise non est dabile: nec deus nouit illud.

Proo malorum declaracione aliquotus supradictorum mouentur aliquae parue dubitationes. **V**eram. virtus aliquis lapis quem soles potest portare possit tantum augeri quod non possit plus portare. Et arguitur quod non: quod capio illud tempus in quo soles potest portare lapidem: et capio tempus in quo non potest portare: et capio istas continuas illa duo tempora: vel ergo in illo instanti potest portare vel non: si potest portare erit dabilis maximus lapis quem soles

potest portare. **H**ec est dicendum quod non: quod semper soles ante illud instantem potest portare et virtus eius in illo instanti non est diminuta et nichil lapidem est nunc quod potest non fuit levatus. **R**e spondetur quod in illo instanti non potest ideo argumentum bene probat quod est dare minimum in quod non potest et dico quod in illo instanti lapis est euctus: et ubi prius sic fuit auctor vel non potest fuisse tantus. **H**ec est dabilis gradus potest per quem fuit auctor nec deus cognoscit quia nichil est: et impossibile est dare talis gradum. **S**ecunda difficultas. virtus aliquod visibile quod non videtur potest tamen continue augeri quod potest possit videri. Et arguitur quod non: quod capitalis illud tempus in quo non potest videri et tempus in quo potest videri: et instantis continuans illa duo tempora vel in illo instanti videtur vel non: non est dicendum non: quod esset dabile maximum visibile quod non potest non potest falsum. **N**am si virtus visiva possit in aliquod potest adhuc in minori videtur quod in illo instanti non videtur ut et postea videtur. **D**ico videri quod est dabile maximum visibile quod non potest. Quod potest satis ostendit per viam prædictoris ostendendo predicationis successione de codice verificari: et ista subtiliter debet aspici. **E**t per maiori declaratio ponuntur aliique propositiones de maximo et minimo. **P**rima propositio. non est dabile maximum tempus quod aliquod futurum potest esse futurum vel non est dabile maximum tempus quod dies iudicij potest esse futurum: prout quod illo tempore potest datur maxima igitur illud non erit maximum. **S**ecunda propositio non est dare minimum tempus quod dies iudicij non potest esse futurum. **N**am sic exponit. dabile est aliquod parvum tempus in quod dies iudicij non potest esse futurus: et in minori potest esse futurus. **E**x quo sequitur quod non est dabile tempus maximum quod potest esse

q̄ debilis minimum p̄ qd nō poterit
est. Ex quo sequit̄ virtus q̄ nō c̄t de-
bile: quād debile futurū in quo tu poter-
is c̄t debile q̄ tu nō fieri c̄t debile
le voluntātē futurū ī quo tu nō po-
teris tācēt debilitātē c̄t debile suppo-
natur et nō poteris debilitātē daturē ḡ
erat debilitātē debilitātē in qd nō poteris
et. q̄ Certe peorē nō c̄t debile latitudi-
nē gradū q̄l b̄ s̄līque forma. p̄ q̄
vel tācēt debilitātē gradū est; in dic-
to illas formas vel aliqd illas formas
nō medietas q̄ medietate aliqd c̄t in-
fatu: nec aliqd illas q̄ quocdē dato
in forme illa aliqd c̄t māius. Ex quo
sequit̄ q̄ nō c̄t dare remississimū ḡdū
quād nō b̄ s̄līque formas q̄ quocdē da-
to debiliis c̄t māius. Quarto p̄positio
debile c̄t maximum actus a quo b̄ passi-
tū nō poterit pati. p̄ q̄ passiblē p̄t c̄t
tācēt resistētē q̄t actuantis est actus
quo facio nō poterit pati ab eo et tñ a
quolī māiorē poterit pati. Ex q̄ sequit̄
q̄ nō c̄t debile minimum actus a quo
p̄t pati: neq̄ maximū a quo neq̄ mi-
nimum a quo nō. Et p̄positionabilis p̄t
poni dātūs p̄positiones de alijs dātūs
bus actus et passus, ut nō c̄t debile
maximum p̄dūs q̄d fortes p̄t poterare
nec maximum q̄d nō nec minimum q̄d
s̄ bene minimum q̄d nō. vñ tñ clare
p̄t videri per experītē. Alij p̄positio
de maximo in qua nō ponit negatio
d̄ exponit q̄ vñ copulatiūs cuius pa-
tia pars est affirmativa de positivo:
et sc̄da negativa. Sed p̄positio de me-
mo in q̄ ponit negatio nō cadit super
supplentiū exponit per vñ copulatiūs
cuius p̄ma pars est negativa et secunda
affirmativa. Et s̄līter dicit̄ de popo-
lationib̄ de maximo. Alij debile c̄t maxi-
mū p̄dūs q̄d fortes p̄t poterare s̄cē
ponit debile c̄t p̄dūs q̄d fortes p̄t pota-
re et nō c̄t debile māius q̄d fortes possit
poterare. Debile est maximum pondus
q̄d nō poterit poterare. Nō c̄t debile

maximum p̄dūs quod poterit poterare
est debile māius quod poterit poterare.
q̄ Sed dubitatur virtutē caliditatis
possit causare calorem in infinitum.
Et videtur q̄ nō quād virtus eius ter-
minatur ad minimum in quod non
poterit agi. q̄ In oppositum arguit
quis quocdē nō calore dato et causa
e caliditatis poterit adhuc in maiore
patet quād quādo agit virtus eius for-
tificatur; quis effectus eius concurre
cū eo ad agendum ergo quando effec-
tus est māius tanto fortius agit
q̄ p̄prio solutio nē supponitur q̄ dupli-
ces sunt effectus. Aliudam sunt effec-
tus qui dū producuntur concurrunt
cum suis agentibus ad productum
consimiles effectus vt pater de calore
et frigiditate et multis alijs. Pater
erit hoc in multis alijs effectibus;
sicut de igne signis enim dum p̄ducit
p̄ducit ignem c̄ principali agere et in
illis effectibus nō c̄t dare maximum
in quod potest: nec minimum in quod
nō potest. patet quād illi effectus cum
principali agere possunt producere effec-
tum equalēm principali agente et
tertium illū cum pluribus agentibus
poterit maiorem effectum producere.
Alij sunt effectus qui dum producun-
tur nō concurrunt c̄ principali agen-
te ad productum consimiles effec-
tus sicut pater de albedine utigredi-
ne et in illis virtus terminatur ad mi-
nimum in quod nō potest, non in alijs
effectibus.
q̄ Sed restat videri de augmentatione
et diminutione que sunt per rare-
factionem et condensationem. Et pro-
declaratione supponitur q̄ de isto du-
bio sunt quartūs modi dīcti moder-
nūs. vñs c̄t aliquorū qui dicit̄ q̄ c̄d
difficiliter terminat̄ ad diffusum q̄ c̄t vñ
qualitas de quarta specie qualitatēs;
et rerefactio terminatur ad raritatem
que c̄t etiam vñs qualitas de quinta

Specie qualitatis. Si ille modus videt
eis grossus et non verus: quia remota illa
qualitas et partibus corporis rarefa-
cit eodem modo remanentibus non mino-
ratus dicitur rarefactus vel densum
ignorat illa qualitas superflue ponitur
Alius est modus quo per condensatio-
nem aliqua qualitas deperditur: et per
rarefactionem aliqua quantitas acqui-
ritur. An ymaginat ille modus quod si-
cuit aliquid dicit intendip: et additione
nouus gradus: ita corpus de extensi per addi-
tionem noue quantitatis, et sicut qualitas de re-
mitti per deperditionem alicuius gradus
ita corpus dicitur fieri minus extensus
per deperditionem alicuius quantitatis
Et sic vult habere iste modus quod in ra-
refactione semper acquiritur aliqua
pars quantitatis: et in condensatione
semper deperditur aliqua pars quanti-
tatis. Sed contra ultimi modi dicendi
arguitur: quod tunc sequeretur quod pene-
tratio dimensionum esset possibilis: sed
hoc est falsum igit: prout patet quod cum
magnitudine preexistente acquiritur
nova magnitudo simul extensa: cum
illa magnitudo preexistente et per eos
sequens illa se penetrans. Secundo sic
sequeretur quod accidentia migrarent de
subjecto insubiectu: cōsequens est falsus:
igitur: prout patet quod si aliquid corpus
pedale fiat bipedale per rarefactionem
pedalitas que prius erat extensa totius
corporis: non est extensa nisi una parti
corporis cum illud corpus sit bipedale:
nam si inbereat alteri parti tunc acci-
petur aliud subiectum. Item sequeret
quod magnitudo que acquiritur per ra-
refactionem superflueret: quia magni-
tudo que prius erat: et rarefactionem
maneret per totum corpus rarefactum
ergo illa sufficeret ad denominandum illud
sic extensem. Sed quod iste modus est, p-
robabilis ideo respondendum est ad rōnce.
¶ Ad primā dicitur quod aristoteles volunt
quod plures dimensiones extra se inveniē-
tentur non possunt simul esse pene

tratiue et hoc est verum naturaliter lo-
quendo: vel potest dici quod plures dimen-
siones esse simul in eodem subiecto et non
reddere illud subiectum extensum quod
una illarū est impossibile sicut plures
gradus albedinis facilius subiectū albi
quod faceret unus illorum: ita etiam in propo-
sitopleres dimensiones simul existen-
tes debent reddere subiectū extensum
et hoc non est impossibile. Dicit enim
iste quod in rarefactione cum dimensione p-
cedenti et dimensione que acquiritur
in rarefactione sit maior et rōncus. Et ad pro-
batonē dicitur biventer quod quantitas p-
cedens rarefactionem post rarefactionem
inheret ipsi toti sicut pilus: sed cum illa
acquisita est una nova magnitudo quod
duo sufficiunt denotare simul subiectū
tantū et neutra illarū se sola sufficeret et
scilicet denominare subiectū. ¶ Ad tertiam
dicitur quod licet illa magnitudo sic exten-
sa inhereat toti: tamen non est sufficiens sic
denominare subiectum. Alius est mo-
dus dicendi quod in rarefactione acquiri-
tur de nouona quantitas maior quod pice
dens et precedens totaliter corruptitur
etiam in condensatione acquiritur quantitas no-
va minor quod precedens et totaliter
corruptitur. Et iste modus etiam est
probabilitas et multū conformis modo
precedenti. Alius est modus dicendi
qui dicitur quod rarefactio et condensatio si-
unt precise per motū localē/ immo sunt
met motū localē. ¶ Ande rarefactio
est motus per quā partes ab initio
elongantur vel sunt distantes. Et con-
densatio est motus per quā partes appre-
ximantur vel sunt proximiores. Sed
contra ista arguitur. Et primo de rare-
factione: quod si rarefactio sic fieri seque-
retur quod esset penetratio dimensionum:
quod quādū aliquod corpus rarefactum tunc
partes eius elongantur ab initio: vel
ergo in tali elongatione partes recipi-
untur ut pleno vel in vacuo: non in va-
cuo: ergo in pleno. vel ergo illud pler-

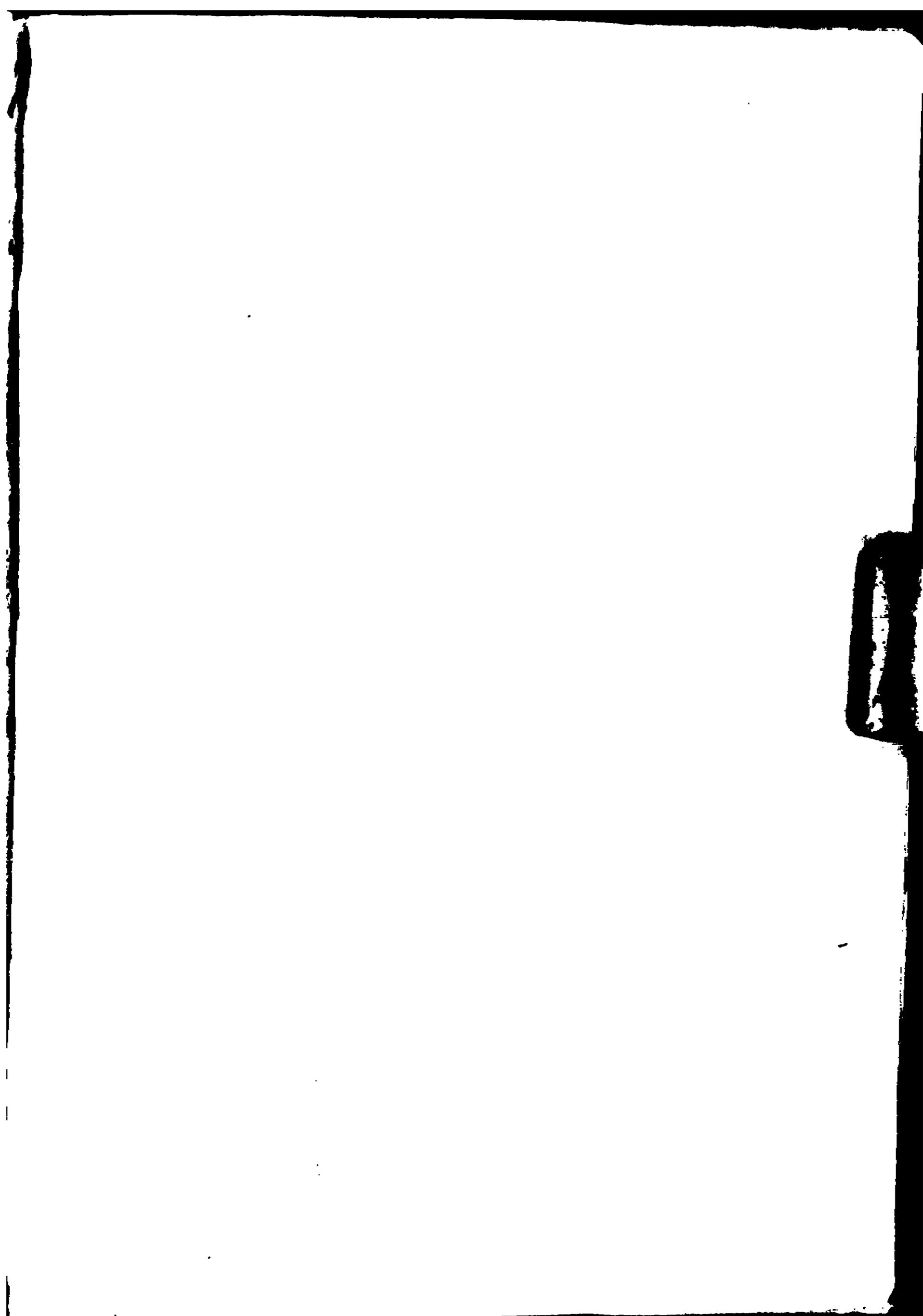
num sedis vel novi. Si inde ergo erit per-
secutio dimensionum. Si cedit vel ergo
tertii recipitur in pleno vel in vacuo et
sic in infinito. q Secundo sic si sic opereret
et omne quod rarefit moueretur loca-
liter et rarescere hoc videtur falsum igitur; finis
tamen probatur: quia illud mouetur
localiter cuiusque libet pars mouet
localiter: sed illitas quod rarefit quales
pars mouetur localiter igitur. q Tercio
sic sequeretur et pedale esset bipe-
dale sed hoc est falsum igitur. Sequitur
tamen probatur et volo et sit unum corpus
et eius quantitas est pedalis ipsa per re-
factionem et bipedalis sine aliquo in-
trinseco addito vel remoto igitur. q Hoc
inde arguitur contra modi condensa-
tionis: nam si in condensatione partes
approximantur ad sciamicem vel er-
go recipiuntur in pleno vel in vacuo
sed nullum est dicendum igitur: minor
poterat sicut poterat fuit de rarefactione
q Secundo sic sequeretur et partes ali-
catus corporis immediate possent sic
ri immedicatores q sunt sed hoc est fal-
sum: et non poterit immedicatores q
et diminuti per indivisibilis sicut co-
minutus. Hoc sequeretur et duo corpora
possent esse simul in eodem corpore ade-
quate: sequitur est falsum: tamen probat
ponendo et a sic corpus bipedale cum
immedicatores sunt pedalitatis et adscetur
quatuor sicut pedale: tunc duo pedalia
poterant esse in medicatores et habeat adequa-
te in eodem loco. Sed quia iste modus est
multum probabilitate inter ceteros mo-
dos iheros respondendum est ad rones
q Tertio primi dicitur becultur et in ra-
fectione aliquantum corporis gressus cedat
in plenior igitur viceversa q illud plenius
vel aliud propinquum condensatur et sic
non oportet certi rumpi. Et si quis dicat
ergo sequitur q nunquam fieret rarefactio
sine condensacione. dico certe q verius
est. q Tertio secundi dicitur q illud quod

rarefit oportet moueri localiter vel se-
cundis se vel secundum suas partes. q Tertio
tertiam dicitur q pedalis et bipedali
libas bicubitali et tricubitali non sunt spe-
cies quantitatis sed sunt species finis. Ita
q bipedalitatis dicitur talium differentiam
duarum partium ad partes loci: ideo non
est inconveniens successione idem esse
pedale et bipedale immo quantitas eadem
numero manens que prius erat peda-
lis in rarefactione sicut bipedalitatis: quia
cadem quantitas que erat pars in re-
factione est maior. Id alias rones
de condensatione. q Tertio primi dicitur
q recipiantur in pleno et q pars
est ad sciamicem cedantur. q Tertio secundi
dicitur q in condensatione non omnia
partes efficiunt proximitatem neq im
mediatores: sed soli partes distantes
sicut tercia quarta quinta septima et
maxime partes extremitates. Id alias
codem modo dicitur.

finis

1921/609.

Mr. Smith

